

vensko ime nositi; akoravno nas ni veliko milijonov, vendar nismo zadnji v slovanskem kolu.

Vzel sem v roke stare, stare, že od črvov načete knjige in rokopise, dokumente; pregledoval sem povestnico od cesarja Dioklecijana do turških vojsk; vtopil sem se v Braminske spise in spominke meksikanskih Aztekov; al tacega slučaja in primerljeja nisem nikjer našel, da bi bil kje kak volilen odbor 25 poslancev nasvetoval pa se z vsemi nasveti tako neumrjoče blamiral. Ta prikazen je tedaj res zgodovinska.

Ni se te 3 dni bitka bila za to, ali bomo februaristi, dvalisti, liberalci, Belkredjanci, reakcionari itd., ampak bila se je bitka: ali bo naš narod morebiti v nekoliko letih veliko-nemški, ali pa slovansko-avstrijski. To je pravi pomen te bitke.

Vi možje pa, katerim je narod s tolikim žrtovanjem svoje zaupanje pokazal, bodite njegovi pravi poslanci, pravi namestniki povsod in v vseh zadevah!

Še enkrat pa rečem: Živio slovenski narod, živio na veke, večna slava pa njegovim volilcem!

Gospodarske stvari.

Kaj je treba,

da kmetovanje ne gré rakove poti, temveč da napreduje?

Leto 1848., ko se je marsikaj prekucnilo na svetu, je sicer kmeta rešilo desetine in tlake, ki ste ga stoletja zeló težili. Al treba mu je bilo plačati odškodnino; davki so prihajali od leta do leta veči in so zdaj toliki, da jih ubogi kmet komaj zmore; dnina za delavce je tudi poskočila, žitna cena pa bolj pada kot kviško gré.

Kako si more kmet pomagati v tacih okolščinah? Drugače ne, kakor da začne kmetovati umno in skrbno, to je, da poišče vse poti, po katerih more poljedelstvo svoje potisniti naprej.

Naj mu pokažemo glavne take poti:

Eno je to, da dovelj globoko orje svoje njive in jih skrbno obdeluje. Naši kmetje se drže starodavne navade, da tudi tam, kjer je mogoče, komaj globokeje orjejo kakor 2 ali 3 palce (cole), — da jim premalo brana šviga po njivi, valjarja pa celó ne rabijo, če tudi je neobhodno potreben za težko in lahko zemljo. In kako slaba so naša navadna drevesa (plugi), namesti da bi si omislili na priliko izvrstnega Cugmajerevega, ki se dobí za kakih 20—24 gold. Tudi dobra veterница, ki čisti žito, je sila potrebna, ne samo za to, da se odpravi plevel in druga šara, ampak da se odstrani lahko na pol zrelo seme.

Drugo nič manj kakor globoko oranje je potrebno to, da se dobro pogojena njiva pri taki moči ohrani, da more kaj roditi. Čem več kmetovavec po žitu in družih sadežih, ki jih na prodaj nese, izmolze zemljo, tem bolj mora skrbeti, da izstradano zemljo zopet nasiti z gnojem. Kmetovavec mora tedaj svojo posebno skrb obračati na to, da si dosti gnoja napravi, a tudi močnega. Zato more skrbeti, da se iz gnoja na gnojišču ne izpuhtijo najtečnejši deli, ampak da jih v gnoji zadržuje s tem, da gnojni kup potresa z mavcem (gipsom), in da z neprecenljivo gnojnico večkrat pomoči gnojišče.

Tretje je to, ako potrebuje več gnoja, da skrbi za to, da prideluje več živinske klaje, s katero si redi potrebno živino (blago), ktera mu gnoj dela. Umen gospodar more tedaj svoje posestvo tako vrediti, da v pravi primeri z žitom in družimi kupčijskimi sadeži prideluje tudi živinske klaje, kajti klaja je podpora gospodarstvu, da more napredovati.

Četrto je to, da si gospodar iz glave izbije napačno misel, da s tem zboljša rodovitnost svoje zemlje, ako le veliko repov v hlevu ima, — to je napačna misel! Le dobro rejena živina dá ti tečen gnoj; ako ti živina strada, tudi to ni veliko vredno, kar od nje pride. Slokava živina — reven gnoj! Posebno je pri izreji mlade živine na to gledati, da se že v prvih letih dobro redí, sicer ostane vse žive dni slabotna živina.

Ako ima gospodar veliko gnoja, je péto to, da zraven žita — kot poglavitnega sadú — tudi prideluje, ako je kraj za to, kupčijskih rastlin, kakor ogeršice, lanú, hmelja itd.

Naposled skrbni gospodar ne bode zanemaril toliko koristne sadjereje in murvoreje; po uni pridelala si sadja, ki je gotov kapital, naj si ga obrne kakor koli, — po tej pa svile (žide), ki še ni nikoli brez kupca ostala. „Na vsak prazen prostor posadi drevó; boš videl, da nêslo ti bo!“ To ni prazna beseda; prašaj le pridne sadjerejce.

Ozir po svetu.

Turki.

Spisal M.

(Dalje.)

Tako je Togrulbeg postavil državi trden temelj in njegov stričnik in naslednik Alp-arслан, to je, močen lev, ga je posnemal. Za Togrulbega je bil ta skoz 10 let deželni poglavar v okrajini korazanski in potem kralj selčuski. Prva leta je skušal utrditi svoje kraljestvo, potem se je pa kakor njegov stric začel bojevati. Tri leta se vojskuje neprenehoma z bizantinskim cesarjem Romanom Diogenom; al sreča ga zapustí hipoma. Roman ga zmaga l. 1071. z deset tisoč pešci in nekoliko konjiki, ga vrže čez Evfrat, se polastí trdnjave Malaskurd in ga prisili, da sklene mir z njim. A to je bilo Arslanu preveč. Naglo zbere vojsko, udari na sovražnika, zmaga in vjame cesarja v krvavi bitvi. Ravnal je s svojim jetnikom, kakor se spodobi cesarju; al vendar ga ne izpusti, dokler mu ne obljubi dati en milijon zlatov odkupa, vsako leto 160.000 zlatov davka in izpustiti vse jetnike. Pa tadanje spremembe na bizantinskem dvoru so branile cesarju spolniti svojo obljubo. Še na poti ga vjame armenski kralj, ki ga oslepí in v neki samostan pošlje, kjer je kmalu umrl.

Ko Alp-arслан to zvé, gré s svojo vojsko v malo Azijo, in med tem, ko on tukaj zmaguje, mu sin Malekšah podvrže Georgijo. Zdaj ko je bil svojo državo na zahodu utrdil, se obrne proti vzhodu, da bi si pridobil deželo svojih preddedov Turkistan. Z dvesto tisoč možmi gré čez reko Oks, vzame trdnjavo Berzem in že je skoraj končal vojsko, ko ga razdivjani kovarezniški poveljnik Jusuf Kotval z bodalom smrtno rani. Umrl je leta 1072. v najlepših letih. Vladal je le 9 let in 6 mesecev; al vendar si je pridobil v tem tako kratkem času veliko slavo. Bil je pravičen in blag vladar, ki ga je vse ljubilo in spoštovalo.

Za njim pride na prestol njegov sin Malekšah, ki si ga je bil oče že prvo leto svoje vlade za naslednika izvolil. Pa to se ni zgodilo mirno. Bojevati se je moral za prestol s svojim ujcem, ktereга je zmagal, vjel in s trupom usmrtiti dal. Vladal je potem neodvisno. Ko umrje leta 1075. v Bagdadu kalif, izvoli Malekšah družega na njegovo mesto in potem pošlje svoje vojskovodje v Egipt do Kaire in v Sirijo do Antiohije. Ti mu podvržejo Damask in nekaj emirov, ki so bili do tistikrat še nekoliko samostojni. Srečno se je bojeval tudi proti svojemu bratu, ki se je hotel polastiti